

1. feladat (18 pont)

Oldjuk meg az alábbi differenciálegyenletet. (A megoldást elég implicit alakban megadni.)

$$y' = \frac{x^2 + 1}{ye^y}$$

Mo. Szeparálható differenciálegyenlet, a tanult módszerrel:

$$\frac{dy}{dx} = \frac{x^2 + 1}{ye^y} \implies \int ye^y dy = \int x^2 + 1 dx \quad (2p).$$

Az egyenlőség bal oldala (parciális integrálással):

$$\int ye^y dy \stackrel{(5p)}{=} ye^y - \int e^y dy \stackrel{(3p)}{=} ye^y - e^y + C_1 \quad (C_1 \in \mathbb{R}).$$

Az egyenlőség jobb oldala:

$$\int x^2 + 1 dx = \frac{x^3}{3} + x + C_2 \quad (C_2 \in \mathbb{R}) \quad (6p)$$

Tehát a megoldás (implicit alakban):

$$y(x)e^{y(x)} - e^{y(x)} = \frac{x^3}{3} + x + C \quad (C \in \mathbb{R}) \quad (2p).$$

2. feladat (21 pont)

Oldjuk meg az alábbi kezdetiérték-problémát.

$$xy' - 2y = 2x \quad (x \neq 0), \quad y(2) = 0$$

Mo. Átalakítva:

$$y' - \frac{2}{x}y = 2 \quad (2p)$$

Inhomogén lineáris egyenlet, a hozzá tartozó homogén egyenlet:

$$y' - \frac{2}{x}y = 0 \implies y_{h,\acute{a}}(x) = Cx^2 \quad (C \in \mathbb{R}, x \in \mathbb{R}) \quad (7p).$$

(Megoldva szeparálhatóként, vagy a megoldás általános alakjának ismeretéből.)

Az inhomogén egyenlet megoldása: keressük a megoldást $y(x) = c(x)x^2$ alakban (ahol c egy $\mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ differenciálható függvény) (1p).

Behelyettesítve a differenciálegyenletbe:

$$\underbrace{c'(x)x^2 - 2c(x)x}_{y'(x)} + \underbrace{2c(x)x}_{\frac{2}{x}y(x)} = 2 \quad (2p).$$

Ebből pedig $c'(x) = \frac{2}{x^2}$.

$$\int \frac{2}{x^2} dx = -\frac{2}{x} + D \quad (D \in \mathbb{R}) \quad (2p),$$

tehát a $D = 0$ választással $c(x) := -\frac{2}{x}$, így az inhomogén egyenlet egy partikuláris megoldása:

$$y_{i,p}(x) = c(x)x^2 = -2x \quad (1p).$$

Amiből az általános megoldás:

$$y_{i,\acute{a}}(x) \stackrel{(2p)}{=} y_{i,p}(x) + y_{h,\acute{a}}(x) \stackrel{(1p)}{=} -2x + Cx^2 \quad (C \in \mathbb{R}, x \in \mathbb{R}).$$

Jelölje \tilde{y} a kezdeti feltételt kielégítő megoldást. $\tilde{y}(2) = 0 \implies C = 1$ (1p), azaz

$$\tilde{y}(x) = 2x + x^2 \quad (1p) \quad (x \in \mathbb{R}^+) \quad (1p).$$

(Alternatív megoldás: $u(x) := \frac{y(x)}{x}$ helyettesítéssel...)

3. feladat (21 pont)

Adjuk meg az alábbi differenciálegyenlet általános megoldását.

$$y'' - 2y' + y = 8e^{-x} + 5x$$

Mo. Másodrendű, lineáris, állandó együtthatós, inhomogén egyenlet. A homogén egyenlethez tartozó karakterisztikus egyenlet:

$$\lambda^2 - 2\lambda + 1 = 0 \quad (2p),$$

gyökei: $\lambda_{1,2} = 1$, (2p). Ebből a homogén egyenlet általános megoldása:

$$y_{h,\hat{a}}(x) = C_1 e^x + C_2 x e^x \quad (x \in \mathbb{R}, C_1, C_2 \in \mathbb{R}) \quad (5p).$$

Az inhomogén egyenlet egy partikuláris megoldását

$$y(x) = A e^{-x} + Bx + C \quad (x \in \mathbb{R}, A, B, C \in \mathbb{R}) \quad (3p)$$

alakban keressük (nincs rezonancia). Deriválva kétszer (2p):

$$\begin{array}{rcl} y(x) = A e^{-x} + Bx + C & & \cdot 1 \\ y'(x) = -A e^{-x} + B & & | \cdot (-2) \\ y''(x) = A e^{-x} & & | \cdot 1 \end{array}$$

Behelyettesítve a differenciálegyenletbe:

$$y''(x) - 2y'(x) + y(x) = 4A e^{-x} + Bx + C - 2B = 8e^{-x} + 5x \quad (2p)$$

$$\implies A = 2, B = 5, C = 10 \quad (2p),$$

tehát az inhomogén egyenlet egy partikuláris megoldása:

$$y_{i,p}(x) = 2x e^{-x} + 5x + 10 \quad (x \in \mathbb{R}) \quad (1p).$$

A differenciálegyenlet általános megoldása:

$$\begin{aligned} y_{i,\hat{a}}(x) &= y_{i,p}(x) + y_{h,\hat{a}}(x) = \\ &= 2x e^{-x} + 5x + 10 + C_1 e^x + C_2 x e^x \quad (x \in \mathbb{R}, C_1, C_2 \in \mathbb{R}) \quad (2p). \end{aligned}$$

4. feladat (8+8+8=24 pont)

Konvergensek-e az alábbi sorok?

$$a) \sum_{n \in \mathbb{N}^+} \frac{(n+1)^2}{(2n)!} \qquad b) \sum_{n \in \mathbb{N}} e^{-n} \left(\frac{n+3}{n+2} \right)^n \qquad c) \sum_{n \in \mathbb{N}} \frac{2n^2 + 2n + 1}{n^3 + 5n^2 + 3}$$

Mo. a) Legyen $a_n := \frac{(n+1)^2}{n!}$.

$$\frac{a_{n+1}}{a_n} \stackrel{(2p)}{=} \frac{(n+2)^2}{(2n+2)!} \cdot \frac{(2n)!}{(n+1)^2} \stackrel{(2p)}{=} \frac{(n+2)^2}{(2n+2)(2n+1)(n+1)^2} \xrightarrow{n \rightarrow \infty} 0 < 1 \quad (2p),$$

azaz a hányadoskritérium alapján a $\sum_{n \in \mathbb{N}^+} a_n$ sor konvergens (2p).b) Legyen $b_n := e^{-n} \left(\frac{n+3}{n+2} \right)^n \quad (n \in \mathbb{N})$.

$$\sqrt[n]{b_n} \stackrel{(2p)}{=} \frac{1}{e} \cdot \frac{n+3}{n+2} \xrightarrow{n \rightarrow \infty} \frac{1}{e} < 1 \quad (2p),$$

tehát a gyökkritérium alapján $\sum_{n \in \mathbb{N}} b_n$ konvergens **(2p)**.

c) Legyen $c_n := \frac{2n^2+2n+1}{n^3+5n^2+3}$ ($n \in \mathbb{N}$).

Minden $n \in \mathbb{N}$ esetén

$$c_n \geq \frac{2n^2}{9n^3} = \frac{2}{9n} \quad (4p)$$

és a $\sum_{n \in \mathbb{N}} \frac{2}{9n}$ sor divergens **(2p)**, tehát a minoráns kritérium alapján $\sum_{n \in \mathbb{N}} c_n$ divergens **(2p)**.

5. feladat (6+10=16 pont)

a) Mit mond ki az integrálkritérium?

b) Konvergens-e a

$$\sum_{n \in \mathbb{N}, n \geq 2} \frac{1}{2n \ln^2(n)}$$

numerikus sor?

Mo. a) Legyen $f : [1, +\infty[\rightarrow \mathbb{R}_+$ monoton csökkenő függvény **(2p)**. Ekkor

$$\sum_{n=1}^{\infty} f(n) < +\infty \Leftrightarrow \int_1^{\infty} f(x) dx < +\infty. \quad (4p)$$

b) Legyen

$$f(x) := \frac{1}{2x \ln^2(x)} \quad (x \geq 2) \quad (2p).$$

Ekkor f nemnegatív, monoton csökkenő **(2p)**.

$$\begin{aligned} \int_2^{+\infty} f(x) dx &= \lim_{b \rightarrow \infty} \frac{1}{2} \int_2^b \frac{1}{x} (\ln(x))^{-2} dx \stackrel{(3p)}{=} \frac{1}{2} \lim_{b \rightarrow \infty} \left[-\frac{1}{\ln(x)} \right]_{x=2}^b \stackrel{(1p)}{=} \\ &= \frac{1}{2} \lim_{b \rightarrow \infty} \left(\frac{1}{\ln(2)} - \frac{1}{\ln(b)} \right) \stackrel{(1p)}{=} \frac{2}{\ln(2)} < +\infty \end{aligned}$$

tehát az integrálkritérium alapján $\sum_{n \in \mathbb{N}, n \geq 2} f(n)$ konvergens **(1p)**.
